

TÖRÖK LÁSZLÓ

A jellé vált kép

1972-ben alkotta meg Török László (Budapest, 1948. április 20-Salföld, 2020. június 7.) az azóta jellé vált képét, *A család* című fotóját, amivel 1973-

ban World Press Photo AranySzem díjat nyert. A díjnak meglett az eredménye. „A kép eldöntötte további sorsát, itt vált véglegessé Török és a fotográfia kapcsolata... mert az akkori kultúrpolitika nem művészi sikerként, hanem a szocialista családideál elárulásaként értékelte sikerét.” (Kincses Károly: *A Töröklét képei*)

1974-ben nyert még egy harmadik díjat is a World Press Photo-n 1974-ben, a *Nincs időnk várni* (1973) című fotójával. Ezekkel a képekkel elindult fotográfusi pályája. A kezdeti alkotásokat követték a többnyire heccekre épülő kisebb sorozatok, *A baka vonat* (1977–1982), *Egy kamera emlékére* (1977). 1978-ban megnyílik első önálló kiállítása a Fiala Művészek Klubjában Budapesten, egy évvel később már a Magyar Fotóművészek Szövetségének a tagja. (1979).

A nyolcvanas évek elején váltás történik Török László fotóművészetében, a korábbi könnyű, egyértelmű jelentést hordozó képeit felváltja egy árnyaltabb világ. Látásmódja líraibbá, álomszerűvé vált, finomabb eszközökkel valósítja meg képeit.

Ennek az elképzelésnek a megjelenési formái többnyire sorozatokban, képpárokban valósultak meg.

Rátalálva erre a sajátos fogalmazási és ábrázolási formára több meghatározó alkotása született. *Tanulmány I-IV.* (1979), *Módosulás I-III.* (1980), *Illusztráció I-III.* (1980), *Corpus I-II.* (1980), *Áldozat I-III.* (1982).

A költő-portrék, Török László barátainak arcképei lágy, kékes árnyalatú monokróm felvételek: Balaskó Jenő, Szervác József, Tóth Erzsébet, Zalán Tibor és Bari Károly képpárjai (1983). Barátját, Bari Károlyt elkísérte egy erdélyi útjára, aki a cigány kultúra megmaradt emlékeit kereste. Itt született meg a *Cigányok* című (1982–84) mágiikus sorozata.

Az *Idézetek* fotósorozattal folytatódik az életmű. Ebben a ciklusban a magyar irodalom kortárs alkotóinak írásait „illusztrálja” jellegzetes módon.

Addigi munkásságát 1989-ben állami kitüntetéssel, Balázs Béla-díjjal ismerték el. Még ebben az évben elkészíti a Magyar Fotográfusok című dokumentumfilmjét, 1990-ben megalakítja a Magyar Fotóművészek Szövetségén belül az Első Alkotócsoportot, melynek tíz évig a vezetője.

A jellé vált hely

Török László munkássága Salföldön folytatódott. Még 1991-ben, amikor Düsseldorfban Kodak-díjat kapott, úgy döntött, hogy fotóművészeti galériát nyit itt Salföldön.

A Pajta Galéria a magyar művészi, kísérletező fotográfia történetének lényeges színhelyévé vált. Művésztelepeket működtetett, alkalmat adva itthoni és külföldi művészeknek az alkotásra. Tovább folytatta jellegzetes fotóit, használva sajátos jeleit: aktokat, nőket, falakat, drapériát öszszemosva, átfuttatva kékes árnyalatba. Török László az általa alapított salföldi Pajta Galériába saját művei mellé többnyire a kortárs kísérletező fotográfiából válogatott képeket, ezzel nagy jelentőségű fotográfiai gyűjteményt hozva létre.

2014-ben a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjává választották.

2018-ban a Magyar Fotóművészek Szövetsége Életmű-díjjal jutalmazta addigi munkásságát.

Teljes életművét a Fotópoézis című könyv mutatja be (Kincses Károly-Zalán Tibor: *Török László-Fotópoézis*. Molnár Nyomda és Kiadó Kft., Pécs, 2019). Bár Török László már az égbe vándorolt, de hátrahagyta lenyomatát és a kortárs fotográfiai gyűjteményét.

